

SKOGSMÄSTARPROGRAMMET
Examensarbete 2017:13

Växtkraft, skogen som integrationsarena till arbetsmarknaden

*Växtkraft, the forest as integration arena to the
labor market*

Andreas Andersson

Växtkraft, skogen som integrationsarena till arbetsmarknaden

Växtkraft, the forest as integration arena to the labor market

Andreas Andersson

Handledare: Börje Börjesson, SLU Skogsmästarskolan

Examinator: Eric Sundstedt, SLU Skogsmästarskolan

Omfattning: 15 hp

Nivå och fördjupning: Självständigt arbete (examensarbete) med nivå och fördjupning G2E med möjlighet att erhålla kandidat- och yrkesexamen

Kurstitel: Kandidatarbete i Skogshushållning

Kurskod: EX0624

Program/utbildning: Skogsmästarprogrammet

Utgivningsort: Skinnskatteberg

Utgivningsår: 2017

Elektronisk publicering: <http://stud.epsilon.slu.se>

Serienamn: Examensarbete/SLU, Skogsmästarprogrammet

Serienummer: 2017:13

Omslagsbild: Porsbuske. I bakgrunden syns Lilla Laxsjön, Dalarnas län. Foto: Andreas Andersson.

Nyckelord: Sveaskog, praktik, integrering

Sveriges lantbruksuniversitet
Skogsvetenskapliga fakulteten
Skogsmästarskolan

FÖRORD

Under sista året vid skogsmästarprogrammet i Skinnskatteberg genomförs examensarbeten i skogshushållning med en storlek av 15 högskolepoäng. Under detta år har ett arbete skrivits som har haft rubriken Växtkraft, skogen som integrationsarena till arbetsmarknaden - Växtkraft, the forest as integration arena to the labor market.

Mitt intresse för skog och integration har gjort att jag fastnade och valde detta ämne. Jag såg efter de stora flyktingströmmarna som kom under 2016 att det fanns stora behov av att hjälpa dessa människor ut på arbetsmarknaden. Jag undersökte då vilka myndigheter och bolag inom den skogliga sektorn som jobbade med att hjälpa dessa personer. Därav kom jag i kontakt med Sveaskog och fick då ta del av deras projekt som heter Växtkraft.

Jag vill börja med att tacka Esbjörn Wahlberg på Sveaskog i Stockholm för all hjälp med att plocka fram underlag till studien, samt all hjälp med utformningen och feedback jag har fått under resans gång. Vill även skicka ett stort tack till alla deltagande handledare från projektet Växtkraft som svarat på min enkät.

Jag vill också tacka min handledare vid skogsmästarskolan Börje Börjesson som har varit väldigt hjälpsam under hela skrivandeprocessen.

Innehållsförteckning

1. Abstract.....	1
2. Inledning	3
2.1. Bakgrund	3
2.2. Syfte	4
2.3. Avgränsningar i arbetet.....	4
2.4. Flykting eller migrant enligt UNHCR.....	4
2.4.1. UNHCR	5
2.4.2. Flykting	5
2.4.3. Kvotflykting	5
2.4.4. Migrant.....	5
2.5. Migrationsverket.....	5
2.6. Integrations historia	6
2.7. Skogsstyrelsen.....	7
2.8. Projektet Växtkraft	7
3. Material och metod	9
3.1. Enkät.....	9
3.2. Urvalsgrupp	9
3.3. Bearbetning av material	9
4. Resultat	11
4.1. Utvärdering av handledarkapet, en roll som ledare av en grupp nysvenskar. 11	
4.2. Växtkraft- från oklarhet till självklarhet om skogsbruk.....	13
5. Diskussion.....	17
5.1. Studiens styrkor och svagheter.....	17
5.2. Handledarnas roll och projektet Växtkraft.....	18
5.3. Praktiken i Sveaskogs Växtkraft projekt	18
6. Sammanfattning	21
7. Referenslista	23
7.1. Publikationer	23
7.2. Internetdokument.....	23
8. Bilagor	25

1. ABSTRACT

During the last year at the forest master's school, a degree project will be completed on a scale of 15 higher education credits. This graduate project was tasked to investigate Sveaskog's projects Växtkraft which had as a main purpose integrate inhabitants and people with exclusion into the forest sector. A survey was conducted to investigate two different parts of this project. The one part was the role and experiences of traders through their participation in the project while the second part of the undercooling inspired the practitioners' experiences through their participation in the project.

2. INLEDNING

Den här studien är gjord tillsammans med Sveaskog. Genom projektet Växtkraft arbetar Sveaskog med att hjälpa nysvenskar och personer som hamnat utanför arbetsmarknaden att komma in på den skogliga arbetsmarknaden. Eftersom Sveaskog inte hade genomfört någon större återkoppling på projektet skapades denna undersökning för att se vad handledarna och praktikanterna ansåg om deras medverkan i projektet.

2.1. Bakgrund

I världen finns idag ca 60 miljoner flyktingar, dessa personer är på flykt på grund av politiska åsikter, religion, krig eller nationalitet, etc (Länk A). Sverige tar emot större flyktingströmmar än någonsin tidigare, enligt arbetsförmedlingen har det de senaste två åren 2015 och 2016 kommit 191 939 flyktingar till Sverige (länk B). Detta är ändå en bråkdel av alla flyktingar i världen. Sverige är ett av de länderna i världen och Europa som tar emot och godkänner asyl för flest flyktingar i förhållande till folkmängd (Länk C). Räknas samtliga flyktingar som kommit till Sverige delat med antal flyktingar i världen tar Sverige ändå bara emot 0,3 procent av alla flyktingar i världen. Dessa är människor, likt alla andra. Skillnaden är bara att de kommer från länder med antingen förtryck eller krig. Dessa personer har mist allt de har, hem, viktiga handlingar likt pass eller kanske till och med hela sin familj.

Att behöva fly från sitt hemland tyder oberoende på anledning och bakgrund att förhållandena i hemlandet är osäkra och att det kan vara med livet som insats som dessa människor väljer att stanna kvar. Människor riskerar allt för att ta sig till ett säkrare land och är beredda att lämna allt för att komma dit. Det pris de betalar för att lämna sina länder och ge sig iväg på flykt varierar självklart från person till person. Några exempel på detta kan vara att de klarar sig utan några större problem och bara lider av hunger under tiden i flykt. Andra förlorar sina barn i folkvimlet eller placeras i olika flyktingläger, för att aldrig mer ses igen. Kanske dör några i svält eller sätts i fängelse i något land längs vägen för att de inte har giltiga handlingar.

När flyktingarna sedan har tagit sig fram till Sverige skall de direkt registreras som asylsökande i landet. Vikten av att söka asyl direkt flyktingen kommer till Sverige är stor. Så fort en person har sökt asyl i Sverige får personen rätt till hälso- och sjukvård, skola, boende och ekonomiskt stöd. När sedan rätten till asyl har givits får personen möjlighet att komma på asylutredning vilket kan ta upp till tolv månader. Personen får under denna period söka praktikplatser och har på så sätt möjlighet att kunna försörja sig själv. Dessa personer är förhindrade från att kunna ta ett "vanligt" jobb och kan bara söka praktikplatser (Länk D). Idag finns det ett flertal projekt där asylsökande och flyktingar får komma till företag och göra sin praktik. Detta för att kunna få en möjlighet att snabbare komma in i det svenska samhället och en möjlighet till en egen ekonomisk försörjning. Inom den skogliga delen av arbetsmarknaden finns det idag två organisationer som aktivt

jobbar med att ta emot asylsökande och flyktingar och ge dessa praktikplatser. Detta för att kunna ge dem en möjlighet till att komma in i de svenska samhället och att kunna skaffa sig en begränsad inkomst. Dessa två organisationer är Skogsstyrelsen och Sveaskog.

2.2. Syfte

Idén som är grund för studien handlar om att undersöka de personer som kommit som flyktingar till Sverige samt personer med utanförskap som har fått möjligheten till en praktikplats hos Sveaskog. Studien ska undersöka om det finns några skillnader i hur dessa personer såg på skogen och dess brukade när det började sin praktik och hur de ser på skogen och dess brukade idag. Studien kommer också att undersöka om de handledare som dessa praktikanter haft upplever att deras arbete motsvarade deras förväntningar?

Frågeställningar

- På vilket sätt har de medverkande i projektet Växtkraft kunskap om skog utvecklats från att de började i projektet tills efter att de slutade?
- Ökar intresset från de medverkande i projektet Växtkraft till att stanna kvar och arbeta inom skogsbranschen ju längre in i projektet de kom?
- Kan projektet Växtkraft locka fler nysvenskar att bosätta sig på landsbygden?
- Vad ansåg handledarna om deras medverkan i projektet, blev det som de tänkt sig?

2.3. Avgränsningar i arbetet

Arbetet med studien har begränsats till att undersöka handledarna på Sveaskog. Avgränsningar gjordes även mot att bara de ansvariga handledarna på Sveaskog svarade på enkäten och inte de praktiserande personerna. Denna avgränsning gjordes för att samtliga handledare ansågs sig haft en väldigt nära kontakt med varje praktikant de ansvarade för. De ansåg själva att deras kunskap om varje individ var så pass bra att de kunde svara på frågorna om praktikanternas praktik i enkäten. Enkäten utformades på svenska för att minska riskerna för språkförbistringar.

2.4. Flykting eller migrant enligt UNHCR

Vad är det för skillnad på dessa två begrepp och spelar det någon roll? Dagligen kommer det personer med små dåliga båtar som är överlastade med människor över Medelhavet, många båtar kommer inte ens fram. Detta rapporteras det dagligen om i våra nyheter och där blandas begreppen migrant och flykting ihop allt oftare. Skillnaden är också viktig för enskilda regeringar, då alla länder har sina egna lagar om invandring. I vissa länder kan skillnaden mellan dessa två begrepp betyda skillnaden mellan liv och död för personen. Görs även gränserna

mellan dessa två begrepp osynliga kan även de rättsliga skyddet för flyktingar försvinna och kan skapa konsekvenser för flyktingens liv och säkerhet (Länk E).

2.4.1. UNHCR

Organisationen grundades 1950 av FN:s (Förenta Nationerna) generalförsamling för att hjälpa människor på flykt. Namnet UNHCR betyder "United Nations High Commissioner for Refugees" och på Svenska "Förenta nationernas flyktingkommissariat". Huvudmålet för UNHCR är att ge internationellt skydd och försöka hitta långsiktiga lösningar för flyktingarna runt om i världen (Länk F).

2.4.2. Flykting

En flykting är en person som flyr från förföljelse eller väpnade konflikter. Deras liv är så hotade att det måste korsa nationsgränser för att skapa trygghet och skydd. Ett annat sätt att kunna bekräfta att en person räknas till flykting är när det är farligt för personen att återvända hem till sitt eget land. Personen behöver en fristad för att ha en möjlighet att överleva utanför sitt land. Flyktingar är också skyddade enligt lagstiftning i flyktingkonventionen. Lagen är där tydlig och säger att inga flyktingar ska skickas tillbaka till deras hemländer om deras mänskliga rättigheter hotas (Länk E).

2.4.3. Kvotflykting

För att få komma som kvotflykting till ett land måste personen vara registrerad hos UNHCR. Då UNHCR har 27 mottagarländer i världen var av ett är Sverige hjälper de till att hitta lämpliga länder för personen att komma till. Personerna som blir kvotflyktingar måste vara i behov av en vidarebosättning i ett nytt hemland.

När sedan personen kommer till Sverige tar Migrationsverket över och genomför en prövning likt en flykting genomgår. Personen kommer sedan att placeras ut till någon av landets alla flyktingförläggningar för att där vänta på sin prövning om personen får stanna i Sverige (Länk G).

2.4.4. Migrant

Migranter väljer själva att flytta från sitt land, endast för att få det bättre genom att hitta ett jobb eller skaffa en utbildning i ett annat land. Dessa människor har alltså inget hot i sitt hemland utan söker bara en bättre tillvaro i livet (Länk E).

2.5. Migrationsverket

Migrationsverket är den svenska myndigheten som ansvarar för den operativa verksamheten inom migration. Det blir via Migrationsverket alla nyanlända människor registreras och ansöker om uppehållstillstånd i Sverige. Registreringen sker så fort personen har anlänt till svensk mark. Den nyanlända kan antingen ta sig själv till närmaste regionkontor för registrering eller ta kontakt med den svenska tullen när de passerar gränsen till Sverige. I Sverige finns idag sex enheter där nyanlända kan söka uppehållstillstånd på, dessa är Nord, Mitt, Stockholm, Väst, Öst och Syd (Länk H).

När personen sedan är registrerad med sin asylansökan har personen rätt till ekonomiskt stöd, boende, vård och skola. Så fort som möjligt skall en asylutredning göras för att kontrollera att personen har giltiga behov till asyl i Sverige, asylutredningen kan ta upp till tolv månader. Giltiga anledningar till att få asyl i Sverige enligt FN:s flyktingkonvention är personer som flyr från väpnade konflikter och krig men även personer med annan sexuell läggning, nationalitet eller politiska åsikter än den i landet förhärskande. Uppfyller flyktingen någon av dessa punkter blir personen godkänd och får sitt svenska medborgarskap (Länk I).

Under tiden personen utreds i asylutredningen har personen inte rätt att arbeta, men har rätt till att praktisera på något företag. Denna praktik kan personerna söka via arbetsförmedlingen (Länk D). Då antalet personer som söker asyl i Sverige ökat kraftigt de senaste åren har svenska staten gått ut och rekommenderat att alla statliga företag ska hjälpa till. Detta genom att ta emot praktikanter för att försöka integrera så många som möjligt i samhället.

2.6. Integrations historia

Under andra hälften av 1800 talet var migrationen till och från Sverige nästan helt fri, det fanns inga lagar som egentligen förbjöd folk att resa över gränserna.

Under första hälften av 1900 talet efter att andra världskrigets tagit slut tog Sverige emot ett stort antal flyktingar från de skandinaviska länderna och Baltikum. Då jobben i Sverige fanns valdes det att avskaffa arbetstillståndet för att underlätta för de nyanlända flyktingarna från våra närmaste grannländer. Efter andra världskriget slöt sig många länder i världen, där bland Sverige. Hårdare krav ställdes på invandringen då politikerna stramade åt inresandemöjligheten. De krav som kom att ställas för inresande var flera, dessa var då pass, visering samt att bostads- och arbetstillstånd behövdes. Från krigsslutet och fram tills mitten av 1970 talet ökade arbetskraftsinvandringen mer än någonsin förut. Detta då Sverige blomstrade vilket märktes genom att välfärden ökade, människor hade mer pengar i plånboken och industrierna gick med plus och fler och fler fick jobb. Detta ledde till att det blev ett efterfrågeöverskott på marknaden av människor och Sverige får en liberalisering av invandringspolitiken. Den liberaliserade arbetskraftsinvandringen gjorde det lättare för utländsk arbetskraft att resa in, bosätta sig och börja jobba. Efter krigstiden och fram till slutet av 1950 talet invandrade ca 20 000 personer per år och under 1960 talet över 40 000 personer årligen till Sverige. Det fanns däremot ingen statistik över antalet flyktingar som var kvinnor/hemmafruar och barn som ej var arbetstagare i Sverige. När sedan lagarna för utomeuropeiska medborgare gjordes om under 1970 talet och inte lät dessa medborgare komma till Sverige för att arbeta minskade invandringen markant och har sedan dess legat på en stadig men svag nivå fram tills idag. Den största delen av de utomeuropeiska personerna som kom efter denna lag trädde i kraft var anhöriginvandring.

Sammanfattningsvis kan de tilläggas att de personerna som idag kommer till Sverige från länder utanför den Europeiska unionen (EU) och Skandinavium,

kommer till Sverige för att söka skydd, trygghet och återförenas med sina familjer. De skandinaviska och EU länderna idag utgör den delen av arbetskraftsinvandring Sverige till största del tar emot (Ekenger & Wallen, 2002).

2.7. Skogsstyrelsen

Skogsstyrelsen har fått i uppdrag av svenska staten att bedriva ett projekt, där nyanlända sätts i praktik inom den skogliga näringen. Projektet bedrivs tillsammans med Arbetsförmedlingen och Sveriges lantbruksuniversitet (SLU). Projektet genomfördes under perioden januari 2016 till januari 2017 där ett antal nyanlända fick möjlighet att jobba samt försörja sig själva. Syftet med projektet var att se till att så många som möjligt av de nyanlända skulle komma i arbete under sin asylprövning. Behovet av arbetskraft i den skogliga sektorn är idag stort, mest inom skogsvården. Då många av de skogliga jobben kräver någon form av utbildning t.ex. vid motor- och röjsågsarbeten måste dessa personer utbildas innan de kan börja jobba. De praktiserande måste också kunna det svenska språket och ha körkort för att klara av de jobb som erbjuds i skogssektorn. För många av de nyanlända personerna är skogsbranschen helt okänd, då både skog och skogsbruk ofta saknas i de nyanlända personernas hemland.

I denna studie av Skogsstyrelsen kunde dessa slutsatser göras om deras projekt. Det var 53 personer från 15 olika länder som deltog i undersökningen. Minoriteten av de tillfrågade kom från landsbygd och mestadels kom från ett mindre samhälle eller stad, där samtliga i framtiden ville bosätta sig vid samma storlek på samhället som de var uppväxt i. Majoriteten av de som deltagit i skogsutbildningen ansåg att det hade lärt sig mycket om skog, fått en bredare kunskap om skogen och blivit mer intresserade. De flesta ansåg också att praktiken och de praktiska momenten bidrog till att öka förståelsen och större språkinläring. När det gäller största hindret för de praktiserande ansåg övervägande del att det berodde på dåliga språkkunskaper, några ansåg att det berodde på bristande utbildning och några fåtal trodde det berodde på boende som var det största hindret (Dolling m.f., 2017). Slutsatsen av detta projekt är att många har lärt sig mycket om skogen och dess brukande. Merparten av de medverkande ville flytta tillbaka till motsvarande storlek på stad som de kommer ifrån, vilket kan medföra att skogsjobben inte finns där för dessa.

2.8. Projektet Växtkraft

Växtkraft är ett projekt där Sveaskog tillsammans med Arbetsförmedlingen tar emot nyanlända människor och personer med utanförskap och låter dessa få möjlighet till en praktikplats under delar eller hela året 2016. Syftet med projektet är att ge de praktiserande möjlighet att lära sig om det svenska skogsbruket. Sveaskog ser också möjligheten med projektet att få fler personer från de praktiserade att stanna på landsbygden efter avslutade praktik, samt att öka integrationen inom företaget och minska utanförskapet i Sverige.

En förfrågning om handledarskap i projektet Växtkraft gick ut till samtliga i personalen på Sveaskog där de intresserade sedan fick svara och meddela

intresse. Ett tjugotal personer ansökte om handledarskap till projektet, varav 15 personer slutligen kunde delta i projektet, dessa 15 personer fick gå en tvådagarskurs i multikulturell kommunikation och ledarskap. De deltagande handledarna är verksamma runt om i hela landet och med varierande storlek på kontoren. Praktiken utformades efter handledarens lokala förutsättningar till behov av arbetskraft, där merparten hamnade inom skogsvård. I projektet har 37 praktikanter deltagit med varierande etnicitet, där merparten kommer från Eritrea, Syrien, Somalia, Afghanistan och Sverige. I projektet har även 72 ungdomar deltagit som sommarjobbare. Merparten av de praktiserande har jobbat med lantbruk i sitt hemland och har därför lite kunskap om brukade av skog. I projektet fanns också en plan att samtliga praktikanter skulle se hela den skogliga kedjan från planta till färdig produkt (Lundström, 2016).

3. MATERIAL OCH METOD

För att kunna genomföra denna studie togs till att börja med kontakt med Sveaskog för att få tillgång till projektet och deras personal som deltagit i projektet som genomförde under 2016 och som hade namnet Växtkraft. I projektet deltog också 37 stycken praktikanter, där majoriteten av dessa var nysvenskar men också några personer med svensk bakgrund och som har hamnat i ett utanförskap i samhället. Könsfördelningen bland de 37 praktiserande i projektet var fördelad på 4 kvinnor 33 män.

3.1. Enkät

För att kunna undersöka det utvalda projektet som Sveaskog genomförde under hela året 2016 utformades problemfrågor kring integration och utanförskap upp på det befintliga projektet. Därefter skapades en enkät (bilaga 1) tillsammans med projektansvariga på Sveaskog för att uppnå en väl genomarbetad enkät. Enkäten är skapad i Google Drive och är uppdelad i två delar. Den första delen i enkäten riktade sig mot de medverkade Sveaskogshandledarna, där handledarnas medverkan och arbetssätt undersöktes. Den andra delen av enkäten berörde de praktiserandes upplevelser i projektet.

Enkäten (bilaga 1) utformades som en kvantitativ undersökning då frågorna var formulerande enligt den kvantitativa undersökningens uppbyggnad. Den kvantitativa metoden är uppbyggd på så sätt att svaren kan ges i siffror (Körner & Wahlgren, 2016). Enkäten skickades ut via mail den 15 mars 2017 till de 15 personerna på Sveaskog som hade varit handledare i projektet. Enkäten låg ute för personerna att svara på i fyra veckors tid fram tills den 12 april 2017. Under tiden enkäten låg ute skickades det ut tre stycken påminnelsemail till samtliga personer för att öka svarsfrekvensen.

3.2. Urvalsgrupp

De personer som var intresserade av att delta i projekt fick själva anmäla intresse för att delta. Ett tjugotal personer anmälde sitt intresse för projektet men bara 15 av dessa medverkade i slutändan. Den slutliga urvalsgrupp på de 15 personerna som skulle komma att medverka i projektet fick alla samma förberedande utbildning. Den utbildning de genomförde var en tvådagarskurs i ledarskap och multikulturell kommunikation. När sedan enkäten skickades ut för att skaffa underlag till denna undersökning skickades den ut till samtliga av de 15 som deltagit i projektet för att få in så många svar som möjligt till underlaget.

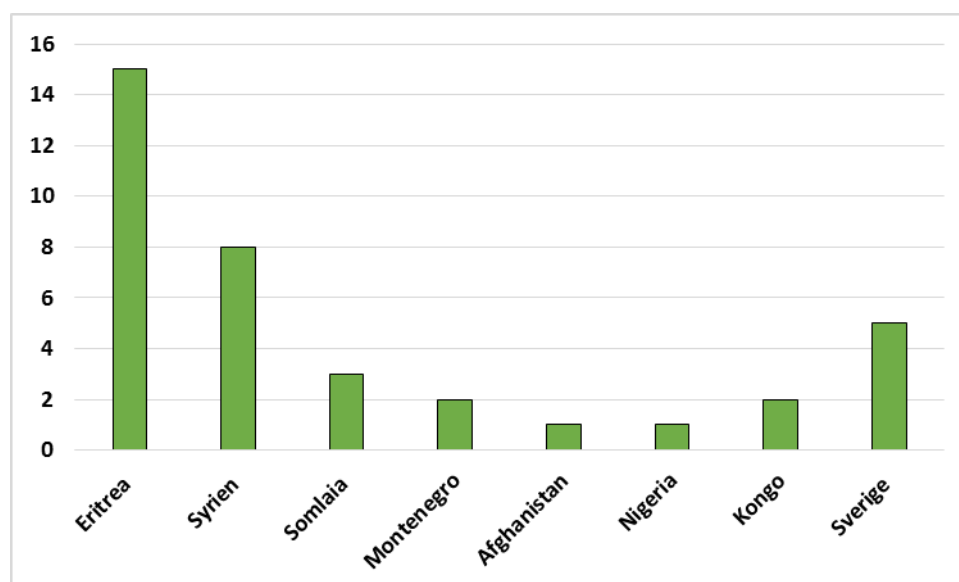
3.3. Bearbetning av material

När enkäten sedan stängdes ner efter fyra veckors tids tillgänglighet för de berörda handledarna att svara på började bearbetningsprocessen. Materialet från enkäten bearbetades direkt i Google Drive genom att konvertera materialet till en Excel-fil i samma program, en del beräkningar har också genomförts i Microsoft Excel. Övriga program som har använts för sammanställa denna rapport är Microsoft Word.

4. RESULTAT

I detta kapitel presenteras de resultat som har framkommit i denna studie. Det vill säga svaren från den enkät som legat ute för Sveaskogs personal som deltagit i projektet Växtkraft att svara på under fyra veckors tid. Resultatdelen har delats in i två delar, dessa delar följer enkätens uppdelning och utförande. I första delen kommer handledarnas roll i projektet att bearbetas och i andra delen kommer praktikanternas upplevelser och reflektioner att behandlas.

I projektet har 37 personer från åtta olika länder medverkat, de länder som representeras i denna grupp är de länder som återfinns i figuren 4.1. nedan. På Y axeln redogörs antal personer från respektive land som deltagit i projektet och undersökningen medan X axeln anger från vilket land de ursprungligen kommer.

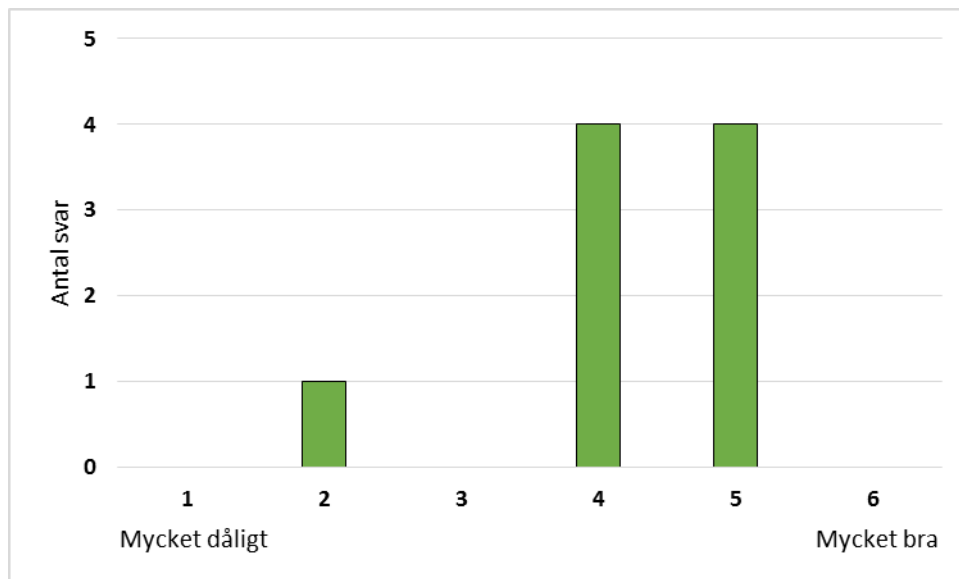

Figur 4.1. Anger spridningen på vilka länder deltagarna i projektet Växtkraft ursprungligen kommit ifrån.

Det kunde utläsas hur många av de praktiserande som läst kursen Svenska för invandrare (SFI), av de 37 personerna som deltagit i projektet fanns ingen uppgift på tre av personerna om de hade deltagit i SFI kursen. Av de resterande personerna hade 50 procent genomfört kursen och de andra 50 procenten inte genomfört kursen i SFI. Könsfördelningen bland de praktiserande i projektet var 4 kvinnor och 33 män.

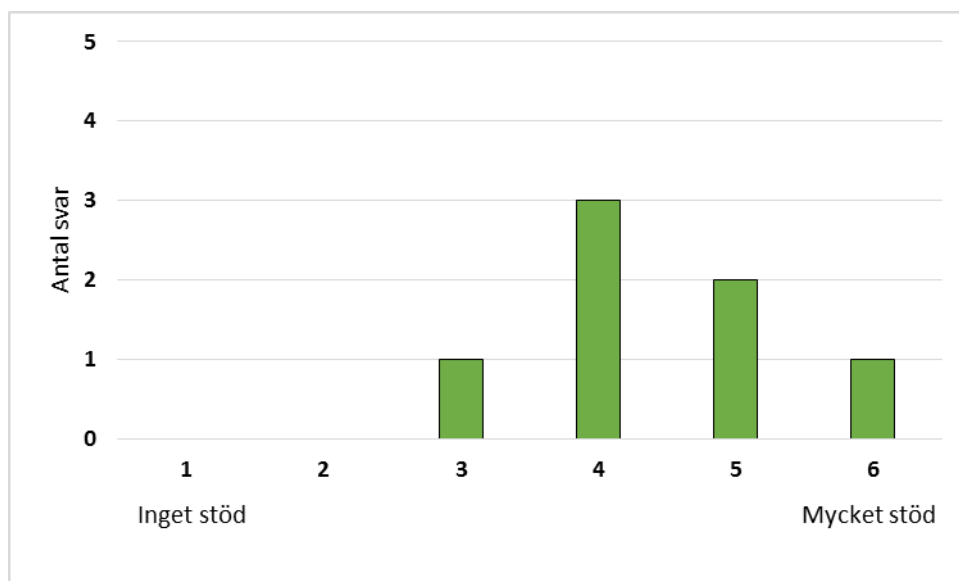
4.1. Utvärdering av handledarkapet, en roll som ledare av en grupp nysvenskar.

Av de 15 personerna som har varit delaktiga i projektet Växtkraft kom nio stycken enkätsvar in, det vill säga 60 procent av de tillfrågade. På frågan om hur handledarna upplevde sitt handledarskap i projektet svarade personerna följande se figur 4.2. nedan.

Figur 4.2. De svarande gav i medeltal en 4 på frågan om hur de upplevde att deras handledarskap i projektet Växtkraft hade fungerat. På skalan var ett lika med mycket dåligt och sex, mycket bra.

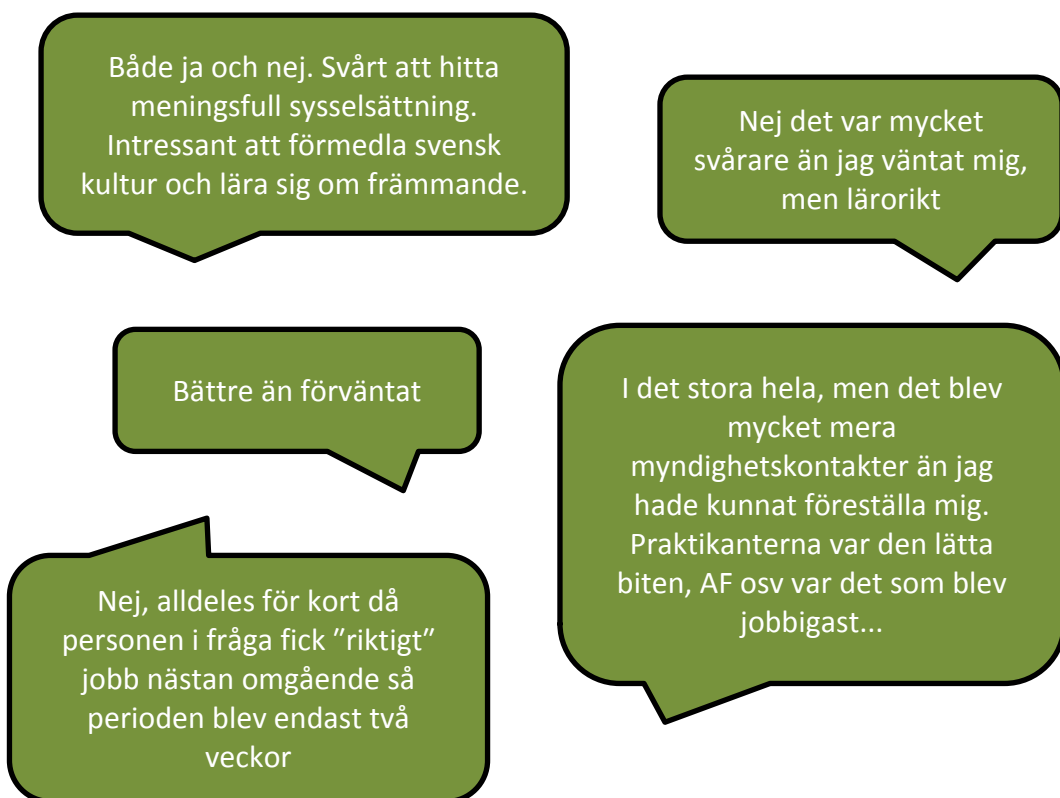
Vid frågeställningen om handledarna anser att det fått det stöd och hjälp de behövt för att kunna genomföra sitt handledarskap efter bästa förmåga gav handledarna i störst utsträckning en fyra på den sexgradiga skalan se figur 4.3. nedan.

Figur 4.3. De svarande gav i medeltal betyg 5 på frågan om de anser att det fått det stödet och den hjälpen de behövt för att kunna genomföra sitt handledarskap i projektet Växtkraft.

När det undersöktes hur stor del av de svarandes tjänster i procent som hade ingått i projektet Växtkraft fanns en stor spridning där allt mellan tio till hundra procent svarandes. Detta gav i denna undersökning ett medeltal på 43 procent av deras tjänster hade ingått i projektet. På frågan om hur stor andel av tjänsten handledarna kunnat vara aktiva i projektet fanns där en spridning mellan tio procent upp till hundra procent medan medeltal för frågan låg på 45 procent. Till

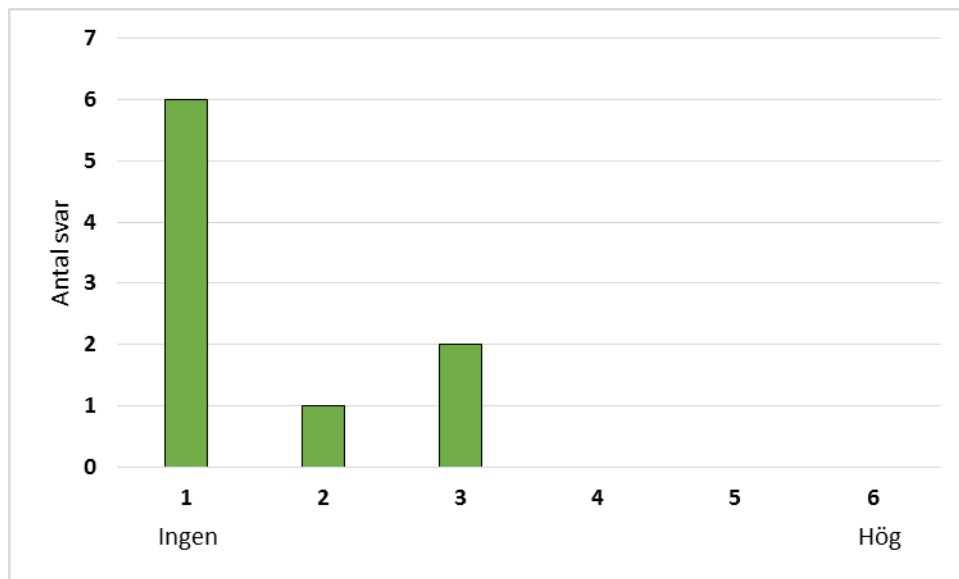
handledarna ställdes även frågan om de anser att de kunnat genomföra sitt handledarskap på ett tillfredställande sätt med hjälp av den introduktion de alla hade fått ta del av innan projektet inleddes. På den frågan svarade fem av de nio att de kunde genomföra handledarskapet fullt ut med den introduktion de fått och fyra personer svarade att de kunde genomföra handledarskapet men att det saknade vissa bitar. Av de nio handledare som hade svarat på enkäten ansåg sju av dessa att de kunde ha användning av de kunskaper de lärt sig under projektet Växtkraft. Nedan i figur 4.4. presenteras några av svaren som framkom i fritextfrågan på första delen av enkäten som berör delen om handledarnas upplevelser och om de tyckte att deras handledarskap blev som de tänkte sig.

Figur 4.4. Fritextsvaren från första delen i enkäten ger några svar på vad handledarna i projektet Växtkraft ansåg om deras handledarskap i projektet

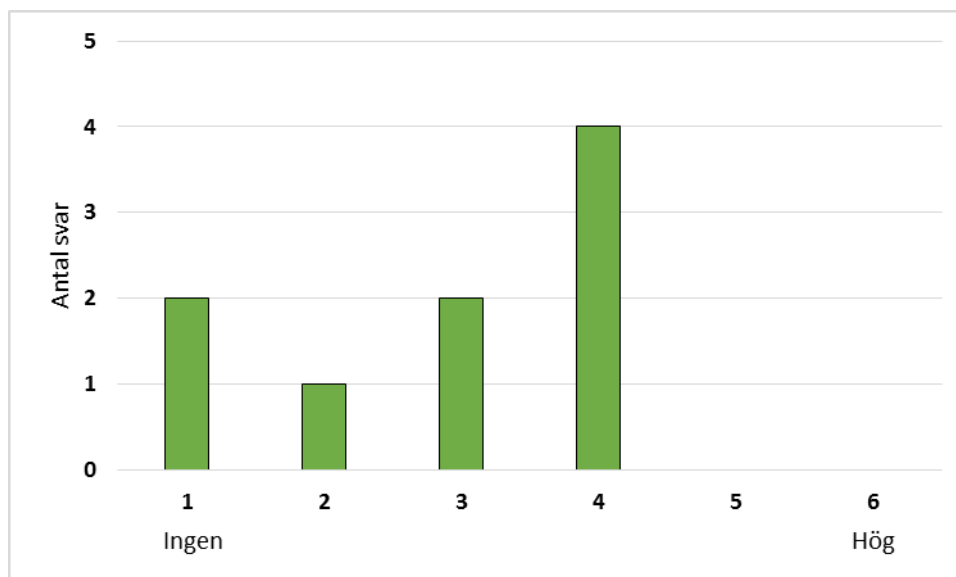
4.2. Växtkraft- från oklarhet till självklarhet om skogsbruk

I detta avsnitt kommer all insamlad data från avsnittet i enkäten rörande de praktiserandes syn på praktiken att presenteras. Samtliga svar har givits av de praktiserandes handledare för att underlätta datainsamlingen. På frågeställningen från enkäten om vad handledarna ansåg om praktikanternas förkunskaper om skog i allmänhet före de började sin praktik i projektet Växtkraft. Den skala de hade att tillgå vid valet av kunskapsnivå var mellan 1 och 6, där 1 var ingen kunskap och vid 6 hade de praktiserande hög kunskap om skog, se figur 4.5. nedan.

Figur 4.5. Handledarna ansåg i stor utsträckning att de praktiserandes förkunskaper om skog i allmänhet var väldigt dålig innan de började sin praktik i projektet Växtkraft. På svarsskalan motsvarade nummer 1 dålig kunskap om skog och 6 visade på en hög kunskap inom skog i allmänhet vid projektet start.

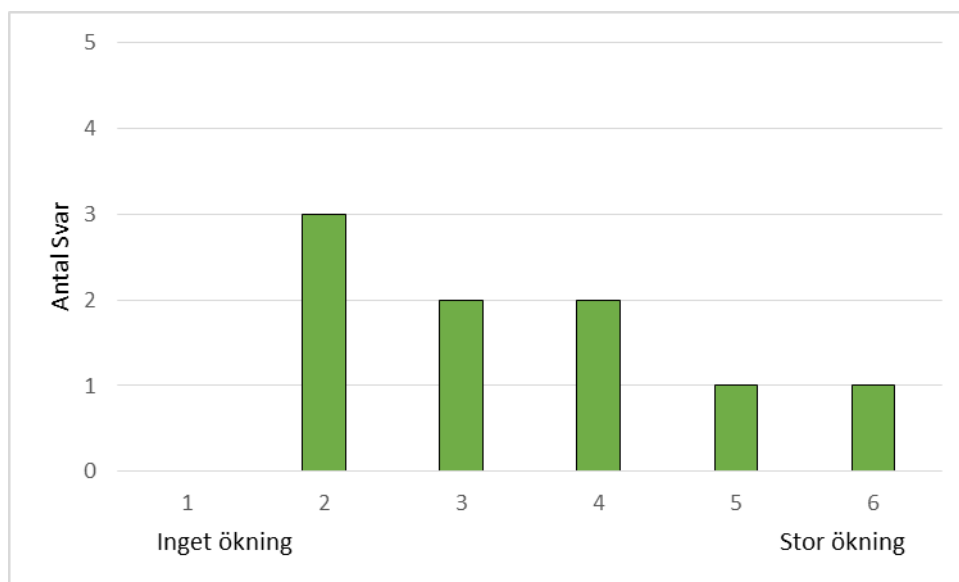
När sedan utfallet från figur 4.5. skulle jämföras med praktikanternas kunskap om de svenska skogsbruket efter sitt deltagande i projektet Växtkraft kunde det utläsas att deras kunskap om det svenska skogsbruket hade ökat. Den skala som de svarande handledarna hade att tillgå var en sexgradig skala där 1 stod för ingen ökning av kunskapen efter avslutad praktik och där 6 stod för stor ökning av kunskapen om de svenska skogsbruket se figur 4.6. nedan.

Figur 4.6. Det resultat som framkommit i frågeställningen om de praktiserandes kunskap om de Svenska skogsbruket ökat efter att de avslutat sin praktik i projektet Växtkraft.

På frågan om de praktiserade fick ett ökat intresse för skogen och dess brukade genom att delta i projektet Växtkraft, kunde det utskiljas att de flesta av de

praktiserande hade fått ett ökat intresset för skogen och dess brukande. I figuren 4.7. nedan visas de svar som framkommit från frågan om intresset för skogen och dess brukade har ökat genom praktiken i projektet Växtkraft. En sexgradig skala hade de svarande möjligheter att välja från när de skulle beskriva var deras praktikanter intresse för skogen låg, där 1 stod för inget ökat intresse och 6 stod för att en stor ökning av intresse hade framkommit under praktiken.

Figur 4.7. De svar som inkommit från enkäten på frågan om de praktiserande hade fått ett större intresse för skogen och dess brukande genom sin praktikplats i projektet Växtkraft. Den skalan som användes var en sexgradig där ett var lika med ingen ökning och där sex var en stor ökning.

Vid frågan om de praktiserandes intresse för att stanna kvar i skogsbranschen efter avslutad praktik i projektet Växtkraft hade fyra av de nio svarande handledarna svarat nej, intresset för att bli kvar i skogsbranschen hade inte ökat. Tre av de svarande handledarna svarade att de inte visste om deras praktikanter hade fått ett ökat intresse. De två kvarvarande handledarnas svar var ja, intresset från deras praktikanter hade ökat för att stanna kvar i skogsbranschen efter avslutad praktik i Sveaskogs projekt Växtkraft. På följdfrågan om vad de som svarat ja på föregående fråga ansåg sig kunna jobba med inom skog svarade båda två att de kunde tänka sig samma arbetsuppgifter som de haft under praktiken men även andra arbetsuppgifter. På fråga i enkäten om handledarna ansåg att de praktiserande skulle vilja vidareutbilda sig inom skog efter avslutad praktik svarade 56 procent ja, de ansåg att deras praktikanter kunna tänka sig att vidareutbilda sig inom skog. Resterande andel fördelades lika med 22 procent på nej och 22 procent på vet ej. På frågan om de praktiserande ursprungligen kom från stad eller landsbygd, där framgick det att 56 procent av de praktiserade kom från stad och 44 procent kom från landsbygd. Vid frågan i enkäten på om de praktiserande kunde tänka sig att bosätta sig på landsbygden där de skogliga jobben till största utsträckning finns. Där kunde det utläsas att 33 procent av de 44 procenten som ursprungligen kom från landsbygden kunde tänka sig att bosätta sig på landsbygden där de skogliga jobben finns. En av de som ursprungligen bodde i stad, vilket motsvarar 11 procent hade svarat nej, de

kunde inte tänka sig att flytta ut till landsbygden för att jobba inom den skogliga sektorn och 56 procent av de svarande visste inte om vad deras praktiserande ansåg om denna fråga. På fritextfrågan till detta avsnitt hade tre personer skrivit en kommentar, dessa redovisas i figur 4.8. nedan

Figur 4.8. Här ges de svaren som kommit in under fritextavsnittet på andra delen av enkäten.

5. DISKUSSION

I detta avsnitt jämförs och diskuteras fakta från genomförd enkätundersökning och litteraturstudie, detta för att undersöka relevansen i detta arbetets upplägg. Med 60 procentig respons på enkäten av de tillfrågade i urvalsgruppen kunde ett bra underlag framställas av de svar som kom in av enkätundersökningen.

5.1. Studiens styrkor och svagheter

Studiens största styrka är en procentuellt hög andel av de tillfrågade i urvalsgruppen valde att svara på enkätstudien, vilket i sin tur leder till att det resultat som framkommit varit av hög relevans och trovärdighet. Den svarsfrekvens som inkommit utifrån den enkätstudie var 60 procent av de tillfrågade som svarande. En annan styrka som finns med detta arbete är att de svarande i enkäten utgick utifrån sina egna tankar och funderingar i det första avsnittet i enkäten. Detta ger en väldigt hög relevans i svaren och ger på så sätt en pålitlighet till första delen av enkäten. Den största svagheten som finns i denna enkätundersökning är att de svarande handledarna svarade för de praktiserande personerna i andra delen av enkäten som berör själva praktiken i projektet. Detta ger en låg relevans och trovärdighet i denna del av enkäten då de svarande personerna är en sekundär källa och inte en primär källa. Anledningen till att den sekundära källan i form av handledarna användes för att svara på enkätens andra del, var för de praktiserande som deltog i projektet Växtkraft kom från åtta olika länder och talade en rad olika språk samt hade olika förståelser för de svenska språket. Detta hade i sin tur lett till att enkäten hade måste översättas till flera olika språk och på så sätt hade undersökningen blivit betydligt mycket större och jag hade behövt involvera flertalet personer som hade måste hjälpa till med översättningen till de olika språken. Svårigheten hade också blivit i det läget att komma i kontakt med alla de praktiserande då praktiken avslutades i december 2016 och de praktiserande idag inte finns kvar i Sveaskogs register med aktuella adresser och telefonnummer. Hade studiens relevans höjts om urvalsgruppen istället hade fått medverka i en kvantitativ intervjustudie istället för den valda kvalitativa enkätstudien? Chansen att få in fler svar hade då kunnat öka och på så sätt höja relevansen i materialet för studien, men hade svaren fått en tyngre relevans och en bättre trovärdighet när handledarna svarade under tidspress? Då en form av tidspress kan uppstå om man innan har uttalat en avsatt tid för intervjuens längd och den som intervjuas då känner tidspress att svara snabbt på varje fråga. I den valda kvalitativa enkätstudien kan man fundera på om de frågor som ställdes i enkäten hade relevans och gav konkreta svar eller om frågorna var rätt ställda och hade en god förståelse. Enkätens utformning har granskats och bearbetats tillsammans med Sveaskog innan enkäten skickades ut till urvalsgruppen som deltagit i projektet Växtkraft. Detta bör i sin tur ha gjort att enkätens frågor ska vara väl genomarbetade och borde ha hög relevans.

5.2. Handledarnas roll och projektet Växtkraft

Det finns idag två skogliga organisationer som jobbar med att integrera nyanlända i de skogliga arbetet med varierande arbetsuppgifter, dessa är Skogsstyrelsen och Sveaskog. Anledningen till att Sveaskog valdes som samarbetspartner till denna undersökning var på grund av att deras projekt redan var avslutat och allt material redan fanns tillgängligt. Då Skogsstyrelsens projekt fortfarande var i drift kunde inget utläsas av deras material ännu.

Som handledare i projektet Växtkraft hade de huvudansvaret för en eller flera praktikanter, hur många praktikanter var och en av handledarna har haft har berott på efterfrågan från Arbetsförmedlingen. Hade handledarkapet varit lättare att genomföra om samtliga handledare bara haft en praktikant? Förmodligen hade handledarrollen varit lättare att genomföra på ett mer strukturerat och mer välarbetat sätt, samt skapat en högre trygghet bland handledarna om att de klarar av denna uppgift som handledare. När man granskar svaren från första delen i enkäten som handlade om handledarnas roll i projektet ser man att de ligger rätt högt på skalan över hur nöjda de är med sitt handledarskap. När man ställer detta mot om de fått det stöd och hjälp de behövt ser man tydligt att det verkar sakna vissa delar för att kunna genomföra på bästa sätt. Det handledarna verkar sakna är nog en större kulturell förståelse för den kultur de praktiserande hade med sig från sin bakgrund i sitt hemland. Det jag anser är konstigt med projektet är också att alla handledare verkar ha haft olika stora andel av sin tjänst som har varit knuten till projektet. Hade rollen som handledare blivit bättre om handledarna fått lägga hela sin tjänst till förfogande för projektet. Min egen åsikt är att om samtliga handledare lagt 100 procent av sin tjänst på projektet hade detta skapat en bättre relation mellan handledare och praktikant samt en bättre arbetsstruktur i projektet så att samtliga praktikanter praktik hade utformats efter effektivaste och mest givande arbetsmetod. Hade man genom att lägga hela handledarnas tjänster till förfogande i projektet kunna öka andelen av de praktiserande att vilja stanna kvar inom den skogliga sektorn?

5.3. Praktiken i Sveaskogs Växtkraft projekt

Tydligt blev att de praktiserandes kunskaper om den svenska skogen och dess brukande hade ökat genom att delta i projektet Växtkraft. Detta kanske inte är så konstigt då de praktiserande i stor utsträckning inte hade någon kunskap om de svenska skogsbruket innan det började sin praktik i projektet. Det gick också att urskilja att de praktiserande under praktiken fick ett ökat intresse för skogen och dess brukande. Vad detta beror på är svårt att säga men förmodligen beror det på att praktiken haft många olika inslag där de praktiserande fått möjlighet att prova på många olika saker, en stor variation. Detta kan ge en bred upplevelse som gör att ett intresse växer fram genom praktiken. Tydligt hade inte intresset ökat så mycket att de praktiserande verkade kunna tänka sig att jobba kvar inom skogen. Detta kan bero på att de praktiserande ofta fick jobba med de skogliga jobben som inte behöver någon större förkunskap eller skoglig utbildning, utan räcker med en kortare kurs eller introduktion. Det man också ska ha i åtanke kring denna fråga är att majoriteten av de praktiserande kom från stad och inte

landsbygd där de skogliga jobben faktiskt finns. Det verkade också i stor utsträckning som att alla de praktiserande som kom från staden ville tillbaka till staden, man vill helt enkelt bosätta sig på liknade ställe som man tidigare bott på. De från staden ville tillbaka dit och de från landsbygden ville bosätta sig där igen fast i sitt nya hemland Sverige. De som faktiskt kunde tänka att jobba kvar inom det skogliga yrket kom från landsbygden, så frågan är ju om Sveaskog hade tjänat på att bara ta praktikanter som ursprungligen i sitt hemland kom från landsbygden för att öka intresset av att stanna kvar inom den skogliga sektorn och bosätta sig på landet. Det som också bör ifrågasättas är, varför valdes personer som inte hade börjat eller ej genomfört sin SFI-kurs? Då nästan hälften av de 37 praktikanterna inte genomfört sin SFI-kurs, hur ska de då kunna kommunicera med sin handledare och förstå vad de ska genomföra i sitt jobb. Detta gör att det krävs betydligt mycket mer av de ansvariga handledarna för att praktiken ska bli så bra som möjligt. Det bör också nämnas att i den gruppen som inte hade genomfört SFI-kursen ingick också de fem svenskar personerna som deltog i projektet. Dessa fem med svensk bakgrund hade inget behov av att läsa SFI-kursen då de är födda och uppväxta i Sverige men var ändå tvungna att räknas med i den gruppen som inte hade läst SFI-kursen. Detta leder till att antalet medverkande i gruppen som inte läst sin SFI-kurs minskar i förhållande till antalet medverkande i gruppen som har läst sin SFI-kurs.

6. SAMMANFATTNING

Enkätundersökningen har gjorts tillsammans med Sveaskogs handledare i projektet Växtkraft, 15 handledare deltog i projektet. Enkäten gjordes för att undersöka om handledarna ansåg att deras ledarskap i projektet hade varit tillräckligt för att genomföra sitt ledarskap. Det undersöktes också hur de 37 praktiserande nysvenskarna/personer med utanförskap såg på sin tid i projektet och om någon utveckling hade skett på deras kunskaper om skogen och skogens brukade i Sverige genom praktiken.

Upplevelsen av handledarskapet är att de medverkande handledarna från Sveaskog anser att deras medverkan i projektet har gynnat dem i deras arbetsroll framöver. De har ökat kunskapen, vad de klarar av att genomföra i sin roll på jobbet men också vad de har lärt sig genom att jobba tillsammans med nysvenskar som tidigare inte har haft varken insyn eller förståelse för den svenska skogssektorn. Förkunskapen de medverkande handledarna hade fått ta del av genom de två utbildningsdagarna de fick via Sveaskog inom multikulturell kommunikation och ledarskap gav en bra grund att stå på. Många av handledarna önskade mer om religions-och språkkunskaper. De medverkade var överlag väldigt nöjd med sitt medverkande i projektet Växtkraft.

Den delen som berörde de praktiserandes upplevelser är beskriven av de handledare de haft, detta för att underlätta genomförandet av detta arbetet. Detta leder till att svaren i denna del är en sekundärkälla och har på så sätt en längre trovärdighet och relevans. Handledarna hade dock en nära relation med sina praktikanter och kunde delge mycket relevant information som de till största del hade underlag för att prata för den praktiserandes del. Praktiken verkar ha ökat intresset för de praktiserande att jobba med skogsrelaterande frågor, de flesta ansåg dock att de måste läsa vidare på en högre nivå för att jobba med skogsfrågor de ville jobba med. Tydligt var också att de praktiserande till största utsträckning ville flytta tillbaka till liknande storlek på de samhällen de ursprungligen kom ifrån i sitt hemland. Det vill säga att de som kom från stad ville flytta till liknande storlek på staden fast i sitt nya land Sverige, detta gäller också de som kom från landsbygden.

7. REFERENSLISTA

7.1. Publikationer

Dolling, A. Ålund, A. Mårtensson Ekström, B & Gunnarsson, F. (2017). Främja nyanländas väg till anställning i de gröna näringarna och naturvården (2) 2017.

Ekenger, K & Wallen, F. (2002). Invandring för tillväxt och nya jobb. Svenskt Näringsliv, 5-8.

Körner, S & Wahlgren, L. (2016). Statistiska metoder. Upplaga 3:2, 36-38. Lund, Studentlitteratur AB.

Lundström, E. (2016). Genom skogen mot samhället. Forum Sveaskog (4), 18-20

7.2. Internetdokument

Länk A: OXFAM (2015). [Online] Tillgänglig:
<http://www.oxfam.se/blog/rekordmanga-flykt-varlden?gclid=CKHUnd7e8dECFduHsgodS2wJ3A> [2017-02-02]

Länk B: Migrationsverket (2017). [Online] Tillgänglig:
<https://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Nyhetsarkiv/Nyhetsarkiv-2017/2017-01-01-Hogsta-antalet-asylbeslut-hittills.html> [2017-02-02]

Länk C: Europaportalen (2016). [Online] Tillgänglig:
<http://www.europaportalen.se/2016/04/sverige-gav-nast-flest-flyktingar-asyl> [2017-02-02]

Länk D: Migrationsverket (2017). [Online] Tillgänglig:
<https://www.migrationsverket.se/Privatpersoner/Skydd-och-asyl-i-Sverige/Medan-du-vantar.html> [2017-02-02]

Länk E: UNHCR (2016). [Online] Tillgänglig:
<https://sverigeforunhcr.se/blogg/flykting-eller-migrant-enligt-unhcr> [2017-02-05]

Länk F: UNHCR (2016). [Online] Tillgänglig: <https://sverigeforunhcr.se/om-oss/unhcrs-historia> [2017-02-05]

Länk G: Migrationsverket (2016). [Online] Tillgänglig:
<https://www.migrationsverket.se/Privatpersoner/Skydd-och-asyl-i-Sverige/Flyktingkvoten/Vem-kan-bli-uttagen-som-kvotflykting.html> [2017-02-20]

Länk H: Migrationsverket (2017). [Online] Tillgänglig:
<https://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Fakta-om-migration.html> [2017-03-15]

Länk I: Migrationsverket (2016). [Online] Tillgänglig:
<https://www.migrationsverket.se/Om-Migrationsverket/Pressrum/Fokusomraden/Lagforslag-om-att-begransa-mojligheten-att-fa-uppehallstillstand-/Vem-bedoms-som-flykting.html> [2017-03-15]

8. BILAGOR

Avsnitt 1 av 2

Växtkraft - ledarskap för nysvenskar

En undersökning om hur handledarskapet på Sveaskogs projekt Växtkraft utformades. Blev handledarskapet som förväntat?

Hur upplever du att ditt handledarskap i projektet Växtkraft har fungerat? *

	1	2	3	4	5	6	
Mycket dåligt	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Mycket bra

Upplever du i din roll som handledare att du fått det stöd och den hjälp du har behövt för att på ett bra sätt ha kunnat genomföra ditt handledarskap? *

	1	2	3	4	5	6	
Inget stöd	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Fått allt stöd jag behövt

Hur procentuellt stor del av din tjänst har ingått i projektet Växtkraft? *

Kort svarstext

Hur stor andel av din tjänst, i procent, har du kunnat vara aktiv i projektet Växtkraft anser du? *

Kort svarstext

Kunde handledarskapet genomföras på ett tillfredställande sätt med den introduktion du som handledare fick ta del av innan projektet inleddes? *

Den introduktionen var de två kursdagarna i ledarskap och multikulturella kommunikationer som samtliga handledare fick ta del av innan projektet inleddes.

- ☐ Ja, fullt ut
- ☐ Ja, men saknade vissa bitar i mitt handledarskap
- ☐ Nej, saknades för mycket kunskap för att kunna genomföra handledarskapet
- ☐ Nej, hade ingen kunskap för att kunna leda genom handledarskap

Känner du som handledare att du kan ha användning av dina kunskaper från projektet Växtkraft i ditt framtida arbetsliv? *

- ☐ Ja
- ☐ Nej
- ☐ Vet ej

Om JA på föregående fråga

Fyll i nedan vad du anser att du kan ha användning av i ditt framtida arbetsliv från projektet Växtkraft

Lång svarstext

Fritext: Blev handledarskapet som du förväntat dig?

Skriv gärna en rad om dina egna reflektioner kring hur du tycker ditt handledarskap blev

Lång svarstext

Växtkraft - från oklarhet till självklarhet om skogsbruk

Denna del av enkäten beröra praktikanternas upplevelser handledarens perspektiv. Handledarna svarar efter bästa förmåga för de praktikanter de har varit ansvarig för.

Vad anser du om praktikanternas förkunskaper inom skog i allmänhet när de började sin praktik i projektet Växtkraft? *

	1	2	3	4	5	6	
Ingen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Hög

Vad anser du om praktikanternas kunskaper om Svenskt skogsbruk efter projektet Växtkraft? *

	1	2	3	4	5	6	
Ingen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Hög

Upplever du att intresset från de praktiserande ökade för skogen och dess brukande under projektet Växtkraft? *

	1	2	3	4	5	6	
Nej, ingenting	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Ja, ökade mycket

Upplever du att intresset ökade för de praktiserande att stanna kvar i skogsbranschen när praktiken avslutades? *

- ☐ Ja
- ☐ Nej
- ☐ Vet ej

Om ja på föregående fråga

Fyll i nedan om vilka arbetsuppgifter de som vill jobba kvar i skogen efter avslutad praktik vill jobba med

- ☐ Kan tänka sig att jobba med samma arbetsuppgifter som under praktiken.
- ☐ Kan tänka sig samma arbetsuppgifter och även andra arbetsuppgifter.
- ☐ Kan tänka sig att byta helt arbetsuppgifter, men vara kvar inom skog.

Anser du att det finns praktikanter som skulle vilja vidareutbilda inom skog efter avslutad praktik i projektet Växtkraft? *

- ☐ Ja
- ☐ Nej
- ☐ Vet ej

Kom praktikanterna ursprungligen till största del från landsbygden eller staden i sina hemländer? *

Fri tolkning var gränsen mellan landsbygd och stad går.

☐ Landsbygd

☐ Stad

Kan projektet Växtkraft ha medfört att praktikanterna kan tänka sig att bosätta sig på landsbygden i Sverige där skogsjobben huvudsakligen finns? *

☐ Ja

☐ Nej

☐ Vet ej

Fritext: Någon övrig info

Skriv gärna en rad här om reflektioner och övrig information om de praktiserande som du vill delge i enkäten.

Lång svarstext